

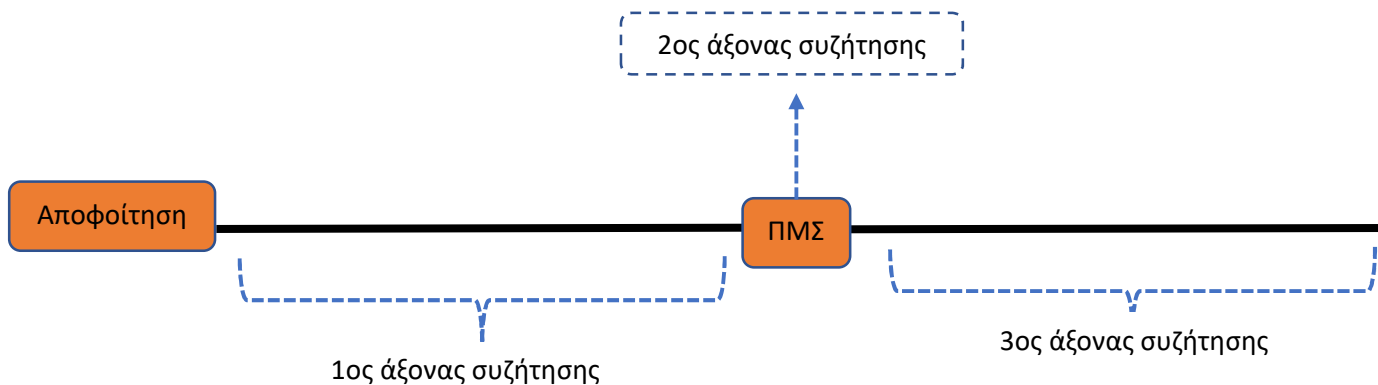
ΕΡΕΥΝΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΤΔΕ – ΑΠΘ

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΗΜΙ- ΔΟΜΗΜΕΝΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Η έρευνα που πραγματοποιήσαμε εντάσσεται στην κατηγορία ερευνών οι οποίες είναι γνωστές ως «έρευνες αξιολόγησης» στις οποίες, μεταξύ άλλων, διερευνάται ο κοινωνικός αντίκτυπος μιας σχεδιασμένης εκπαιδευτικής πολιτικής. Στον χώρο της εκπαίδευσης οι «μελέτες αποφοίτων» είναι οι πιο γνωστές εκδοχές αυτής της κατηγορίας ερευνών όπου συνήθως εξετάζεται με τη χρήση ποσοτικών μεθόδων η επίδραση ενός προγράμματος σπουδών στις μετά το πανεπιστήμιο εργασιακές και κοινωνικές τροχιές των αποφοίτων. Στο πλαίσιο αυτό, ανταποκρινόμενοι σε σχετικό αίτημα της Ομάδας Εσωτερικής αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του ΠΤΔΕ -ΑΠΘ, οργανώσαμε και υλοποιήσαμε έρευνα μελέτης αποφοίτων με σκοπό την διερεύνηση της επίδρασης των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΔΕ – ΑΠΘ στην εργασιακή και επαγγελματική ζωή των αποφοίτων. Η «καινοτομία» της έρευνας έγκειται στη χρήση της ποιοτικής μεθόδου για τη συλλογή των δεδομένων και συγκεκριμένα της ημι-δομημένης συνέντευξης. Οι ημι-δομημένες συνεντεύξεις συλλέγουν μεγαλύτερο σε βάθος πλούτο πληροφοριών τις οποίες κομίζει ο/η ερωτώμενος/η καλύπτοντας με ποικίλους εκφραστικούς τρόπους (κυρίως περιγραφές, αφηγήσεις και επιχειρήματα) ένα ζήτημα που έχει τεθεί προς συζήτηση. Με αυτή την έννοια έχει μεγαλύτερη εσωτερική εγκυρότητα από τα συμβατικά ερωτηματολόγια διότι αποτυπώνει το εύρος των εννοιών με βάση τις οποίες οι πληροφορητές δίνουν νόημα στις επιλογές τους και παίρνουν αποφάσεις (Bryman, 2017, σελ. 418). Για την πραγματοποίηση της ημι-δομημένης συνέντευξης απαιτείται η συγκρότηση ενός οδηγού συνέντευξης (ΟΣ) ο οποίος δομείται σε άξονες καθέναν από τους οποίους αντιστοιχεί στα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας και σε καθέναν από τους οποίους διατυπώνονται τα ερωτήματα που θα τεθούν στους συμμετέχοντες. Στην έρευνά μας, θέσαμε τα εξής τρία ερευνητικά ερωτήματα με βάση τα οποία δομήσαμε τους άξονες του ΟΣ:

1. Για ποιους λόγους οι αποφοιτήσαντες από τα ΠΜΣ επέλεξαν τα συγκεκριμένα μεταπτυχιακά και όχι άλλα;
2. Τι είδους δεξιότητες καλλιέργησαν και πως βίωσαν την μαθησιακή τους εμπειρία από την κατεύθυνση που επέλεξαν;
3. Με ποιους συγκεκριμένα τρόπους το πέρασμά τους από την κατεύθυνση του ΜΠΣ επίδρασε στην επαγγελματική και εργασιακή τους πορεία;

Όπως φαίνεται και από τα ερωτήματα, ο ΟΣ επιχειρεί να αποτυπώσει τις τρεις διαφορετικές στιγμές της φοίτησης στο ΠΜΣ, το «πριν», το «κατά τη διάρκεια» και το «μετά» την αποφοίτηση. Τέλος, οι ερωτήσεις που αντιστοιχούν στον κάθε άξονα δεν είναι παρά αφορμές για συζήτηση υπό την έννοια ότι αφήνουν τον/την ερωτώμενο/νη να αναπτύξει το σκεπτικό όπως εκείνος επιθυμεί, δεν είναι λίστες επιλογών οι οποίες έχουν στόχο να αποσπάσουν μονολεκτικές απαντήσεις. Αυτό επιτρέπει στον/στην ερευνητή/τρια να είναι ευέλικτος ως προς τον τρόπο διατύπωσης των ερωτήσεων προσαρμόζοντάς τες στην ροή της συνέντευξης με τον/την κάθε ερωτώμενο/νη. Παράλληλα, τίθενται όλες και με τον ίδιο τρόπο σε όλους/ες τους ερωτώμενους/νες προκειμένου να υπάρχει ομοιομορφία στο τρόπο που συλλέγονται τα δεδομένα. Το παρακάτω σχήμα και ο πίνακας παρουσιάζει στην πλήρη του εκδοχή τον ΟΣ της έρευνας.

Ο πρώτος άξονας συζήτησης καλύπτει ερωτήματα σχετικά με τα κίνητρα επιλογής του ΠΜΣ ΠΤΔΕ, δηλαδή με τις συνθήκες που διαμόρφωσαν την επιλογή τους να κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές. Τα βασικά ερωτήματα του άξονα 1 είναι τα παρακάτω

Άξονας συζήτησης 1: κίνητρα διαμόρφωσης πριν την εισαγωγή

Δημογραφικές πληροφορίες	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιο έτος αποφοιτήσατε, • πόσων ετών ήσασταν όταν αποφοιτήσατε, • τόπος καταγωγής και ανατροφής, • επαγγέλματα γονέων • τρέχουσα επαγγελματική κατάσταση
Δίκτυα άντλησης πληροφοριών και σχέδια ζωής	<ul style="list-style-type: none"> • Πόσο διάστημα μεσολάβησε από την αποφοίτηση μέχρι να επιλέξουν το ΠΜΣ του ΠΤΔΕ • Αν μεσολάβησε μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι την έναρξη του ΠΜΣ, ρωτάμε για επιλογές ζωής που μεσολάβησαν (γάμος, οικογένεια, είδος εργασίας). • Από ποια πηγή ενημερωθήκατε για το ΠΜΣ του ΠΤΔΕ. • Ποιο το βασικό κριτήριο που σας έκανε να το επιλέξετε • Κατά πόσο πιστεύατε τότε ότι ανταποκρινόταν στις φιλοδοξίες σας αυτή η επιλογή, κρίνοντας από τον εαυτό σας εκείνη τη στιγμή, δηλ πριν εισαχθείτε στο ΠΜΣ (όχι τώρα) (π.χ. πόσο τους ενδιέφερε τότε κτλ) • Εργάζονταν κατά τη διάρκεια των σπουδών;

Ο άξονας συζήτησης 2 εστιάζει στην αποτίμηση της μαθησιακής εμπειρίας από το ΠΜΣ.
Ενδεικτικές ερωτήσεις είναι οι παρακάτω

Άξονας συζήτησης 2: μαθησιακές εμπειρίες από ΠΜΣ

Διδακτικές εμπειρίες	<ul style="list-style-type: none"> • Ποια πράγματα σας ικανοποίησαν και ποια όχι από τον τρόπο διδασκαλίας των μαθημάτων; • Υλικοτεχνική υποδομή • Επίπεδο συνεργασίας με τους διδάσκοντες • Σύνδεση με έρευνα υπάρχει; Τι είδους ερευνητικές ευκαιρίες παρέχει το ΠΜΣ; • Ικανοποίηση από <ol style="list-style-type: none"> i. παραδόσεις, ii. προετοιμασία και iii. γνώσεις διδασκόντων
Περιεχόμενο μαθημάτων	<ul style="list-style-type: none"> • Υπήρξε μάθημα ή μαθήματα που πρόσθεσαν κάτι νέο σε επίπεδο γνώσεων (έστω και σε εγκυκλοπαιδικό επίπεδο) σε σχέση με όσα γνωρίζατε πριν την εισαγωγή σας στο ΠΜΣ • Υπήρξε μάθημα ή μαθήματα που σας έκαναν να αλλάξετε τον τρόπο που ασκείτε το επάγγελμα του εκπαιδευτικού (αν είναι εκπαιδευτικός) • Υπήρξε μάθημα ή μαθήματα που σας έκαναν να αλλάξετε τον τρόπο που σκέφτεστε ως προσωπικότητα; • απόψεις για τη συσχέτιση του προπτυχιακού κύκλου με το μεταπτυχιακό • Χρονικό διάστημα εύρεσης πρώτης απασχόλησης μετά το πτυχίο και μετά το μεταπτυχιακό • Αν είχατε να προτείνετε κάτι προς αλλαγή στο ΠΜΣ, τι θα ήταν αυτό (σε επίπεδο ΟΣ, διδασκόντων, τρόπου εξέτασης, οτιδήποτε)

Ο άξονας συζήτησης 3 εστιάζει στην διερεύνηση του βαθμού επιδραστικότητας του ΠΜΣ σε τομείς της ζωής. Ενδεικτικές ερωτήσεις είναι οι παρακάτω:

Άξονας συζήτησης 3: επιδραστικότητα ΠΜΣ

Επίδραση στην εργασιακή ζωή	<ul style="list-style-type: none"> • τρόποι αναζήτησης εργασίας; • Ποιους τομείς της εργασίας σας επηρέασε το ΠΜΣ • Με ποιο τρόπο ακριβώς; • Υπήρξε κάποια δραστηριότητα/θεωρητική ιδέα/μεθοδολογία με την οποία εξοικειωθήκατε για πρώτη φορά στο ΠΜΣ και την εφαρμόσατε στην εργασία σας; Να αναφέρετε συγκεκριμένο παράδειγμα • Βοήθησε το ΠΜΣ να αντιμετωπίσετε τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας; • συσχέτιση του αντικειμένου εργασίας με το αντικείμενο των μεταπτυχιακών και προπτυχιακών σπουδών, αν δεν υπάρχει συσχέτιση γιατί δεν υπάρχει (ποιοι είναι οι λόγοι) • επίπεδο ικανοποίησης από τρέχουσα απασχόληση, αμοιβές από την τρέχουσα απασχόληση (καθαρή μηνιαία απασχόληση), • υπάρχουν προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στην τρέχουσα απασχόληση; • Ποια η σύνδεση του ΠΜΣ με την αγορά εργασίας;
Επίδραση στην προσωπική ζωή	<ul style="list-style-type: none"> • Ήρθατε σε επαφή με κάποια δραστηριότητα/θεωρητική ιδέα/μεθοδολογία η οποία σας έκανε να βελτιώσετε τον τρόπο που επικοινωνείτε με τους άλλους;
Επίδραση στην ακαδημαϊκή ζωή	<ul style="list-style-type: none"> • Σε περίπτωση που έχετε σκεφτεί να συνεχίσετε σε διδακτορικό επίπεδο σπουδών, θα επιλέξετε το ΠΜΣ ΠΤΔΕ ΑΠΘ ή κάποιο άλλο; Πείτε δυο λόγια γι αυτή την επιλογή

Βιβλιογραφία

Bryman, A. (2017). *Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας*, επ. επ. Α. Αιδίνης, μτφ. Π Σακελλαρίου, Αθήνα: Gutenberg

Τα μέλη της ερευνητικής ομάδας

Μιχάλης Χριστοδούλου, Επίκουρος Καθηγητής, ΠΤΔΕ – ΑΠΘ

Ελένη Κουιμτζή, ΕΔΙΠ, ΠΤΔΕ – ΑΠΘ